

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE CERCETĂRI SOCIO-UMANE SIBIU

RO – 550024 Sibiu, Bulevardul Victoriei, 40

☎ Director: 0269206856; centrală: 0269212604; fax: 0269216605
e-mail: secretariat@icsusib.ro; www.icsusib.ro; CIF: 4241214

SESIUNEA ANUALĂ DE COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

Științele socio-umane la începutul mileniului III

Ediția a X-a

PROGRAM

7 decembrie 2018

Sibiu

DESCHIDERA LUCRĂRILOR SESIUNII

Biblioteca Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu

Vineri, 7 decembrie 2018

Orele 09⁰⁰ – 09⁴⁵

Cuvânt de deschidere:

Prof. univ. dr. Rudolf Gräf, directorul Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu

Prezentarea periodicelor ICSU Sibiu:

- *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Band 61/2018, 256 p. (Zeno-Karl Pinter)
- *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu*, tomul XXV/2018, 338 p. (Anda-Lucia Spânu)
- *Historia Urbana*, tomul XXVI/2018, 252 p. (Dan Dumitru Iacob)
- *Studii și comunicări de etnologie*, tomul XXXII/2018, 300 p. (Ilie Moise)

Prezentarea volumelor publicate în anul 2018 de cercetătorii ICSU Sibiu:

- *Studii de etnologie. In honorem prof. univ. dr. Ilie Moise*, coordonator Andreea Buzaș, București, Editura Etnologică, 2018, 494 p. (Andreea Buzaș)
- *Relații interetnice în Transilvania. Militaria Mediaevalia în Europa centrală și de est*. Lucrări prezentate în conferințele internaționale *Relații interetnice în Transilvania*, Sibiu, 2015–2017. Editat de / Edited by Zeno Karl Pinter, Anca Nițoi și Claudia Urduzia, Sibiu,

- Editura ASTRA MUSEUM, 2018, 249 p., h., il. (Zeno-Karl Pinter)
- Alexandru Nicolaescu, *Revista „Transilvania”*: program editorial și conținut istoriografic 1868–1919, București, Editura Academiei Române, 2018, 246 p. (Alexandru Nicolaescu)
 - Andrei Nacu, *Atlasul istoric al Bucovinei*, București, Editura Academiei Române, 2018, 61 p., 19 h., il. (Andrei Nacu)
 - „Musa” – implicații naționale. Folclor poetic într-o revistă manuscrisă din secolul al XIX-lea, ediție îngrijită, note bibliografice, indici și glosar de Virgiliu Florea și Andreea Buzaș, Sibiu, Editura Andreiana, 2018, 322 p. (Andreea Buzaș)
 - Ilie Moise, *Efigii sentimentale*, vol. II, Sibiu, Editura Honterus, 2018, 228 p. (Ilie Moise)
 - *Folclor din Valea Sebeșului*, texte stabilite, studiu introductiv, note și bibliografie de Ilie Moise, București, Editura Etnologică, 2018, 150 p. (Ilie Moise)

09⁴⁵ – 10⁰⁰
Pauză de cafea

COMUNICĂRI PE SECȚIUNI

SECȚIUNEA I ARHEOLOGIE ȘI ISTORIE MEDIE

Orele 10⁰⁰–14⁰⁰

Moderatori: Maria Crîngaci Țiplic, Zeno-Karl Pinter

Dr. Dan Matei, cercetător independent (Cluj-Napoca), *Castrele de odinioară ale Daciei romane în Evul Mediu*

Conf. univ. dr. Marius Ciută (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Două piese sculpturale, recent redat patrimoniului cultural național*

Cosmin Costinescu, student (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Gyula voievod*

Prof. univ. dr. habil. Ioan Marian Țiplic (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Ceramica funerară în necropola de inhumație de la Orăștie-Dealul Pemilor X2*

Drd. Adrian N. Șovrea (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Despre cele 9 vase din situl de la Albești (jud. Mureș) expuse la Muzeul de Istorie Sighișoara (sec. IX–XI/XII)*

Drd. Alexandru-Florin Cioltei (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Apariția comitatelor în părțile estice ale Regatului Ungar*

Drd. Corina Hopârtean (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, ICSU Sibiu), *Proprietăți funciare ale mendicanților din Transilvania în Evul Mediu*

Acad. Paul Niedermaier, CS I (ICSU Sibiu), *Munții Făgărașului în istoria timpurie a românilor*

Drd. Ioan F. Pascu (consilier superior, comp. patrimoniu UNESCO, Municipiul Sighișoara), *Arheologia peisajului în spațiul Sighișoarei medievale. O altfel de abordare*

Prof. univ. dr. Zeno-Karl Pinter (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu; ICSU Sibiu), dr. Claudia Urduzia (Muzeul Național Brukenthal Sibiu), drd. Răzvan Pop (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu; Primăria

Municipiului Sibiu), *Bălțile și iazurile din jurul Sibiului – parte a sistemului defensiv*

Drd. Răzvan Pop (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu; Primăria Municipiului Sibiu), *Evoluția unui spațiu urban. De la spațiu fortificat la nod infrastructural*

Dr. Maria Crîngaci Țiplic, CS II (ICSU Sibiu), *Refacerile bisericii evanghelice din Călnic (jud. Alba) prin prisma investigațiilor arheologice preliminare*

Dr. Ioan-Cosmin Ignat, muzeograf (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Noi date referitoare la cimitirele sașilor din sudul Transilvaniei. Studii de caz*

Dr. Petre Munteanu Beșliu (Muzeul Național Brukenthal Sibiu), *Cetatea medievală de la Tălmăciu. Materialul arheologic (prezentare de diapozitive)*

Dr. Iusztin Zoltan, muzeograf (Muzeul Național al Banatului, Timișoara), *Domeniile funciare ale banului de Severin, Francisc Haraszty*

Dr. Liviu Cîmpeanu, CS III (ICSU Sibiu), *Diplome regale de danie ca izvoare pentru biografia lui Iancu de Hunedoara*

SECȚIUNEA II
ISTORIE PREMODERNĂ ȘI MODERNĂ
Orele 10⁰⁰–14⁰⁰

Moderatori: Julia Derzsi, Dan Dumitru Iacob

Dr. Julia Derzsi, CS III (ICSU Sibiu), *Farmecul discret al birocrăției. Costurile administrației publice urbane în perioada premodernă*

Dr. András Bándi (Arhiva Centrală a Bisericii Evanghelice C.A. din România, Sibiu), *Intervenții externe în alegerile pastorilor Capitulului Evanghelic C.A. Sebeș (1640–1680)*

Dr. Dan Dumitru Iacob, CS I (ICSU Sibiu), *Structura și evoluția unei mari proprietăți boierești din Iași în secolele XVIII–XIX*

Liliana Popa (Sibiu), *Vasile Aaron și Sibiu*

Prof. univ. dr. Mihaela Grancea (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Cartea bunului român, gen al pedagogiei naționale*

Dr. Alexandru Nicolaescu, CS III (ICSU Sibiu), *Imaginea sașilor reflectată în presa Astrei (1868–1914)*

Dr. Nicolae Teșculă (Muzeul de Istorie Sighișoara), *Ordinul Bunilor Templieri, sașii ardeleni și presa de propagandă la începutul secolului XX*

Prof. univ. dr. Lucian Giura (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Adunările generale ale Asociațiunii de la Brașov: 1862, 1883, 1906, 1933*

Drd. Alin Burlec (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Organizațiile muncitorești din Sibiu în perioada dualistă*

Ioan-Nicolae Popa (Sibiu), *Clopote jertfite pe altarul războiului*

Asist. univ. drd. Daniela Stanciu (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu; Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca), *Timpul liber în vreme de război. Sașii sibieni în anii Marelui Război*

SECȚIUNEA III
ISTORIE CONTEMPORANĂ
Orele 10⁰⁰–14⁰⁰

Moderatori: Sorin Radu, Vasile Ciobanu

- Prof. dr. Ioan Popa (Colegiul Național „Samuel von Brukenthal” Sibiu),
Prezența românilor la Alba Iulia, cu ocazia întrunirii Adunării Naționale din 18 noiembrie/1 decembrie 1918, reflectată de „Rapoartele” ASTREI
- Dr. Alexiu Tatu (Serviciul Județean Sibiu al Arhivelor Naționale),
Făuritori ai Marii Uniri – secretarii Consiliului Dirigent
- Dr. Andrei Nacu, asistent cercetare (ICSU Sibiu), *Proiecte de înființare a unor unități administrative ale sașilor transilvăneni după Marea Unire*
- Conf. univ. dr. Valeria Soroștineanu (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Războiul de pe Nistru din timpul Marelui Război, evocat în publicația „Cultul Eroilor”*
- Dr. Raluca Frîncu, muzeograf (Muzeul Național Brukenthal Sibiu),
Steaguri tricolor în colecția Muzeului Național Brukenthal
- Dr. Vasile Ciobanu, CS I (ICSU Sibiu), *Aniversarea a două decenii de la Marea Unire reflectată în presa săsească*
- Prof. univ. dr. habil. Sorin Radu (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu),
Cursanții/elevii școlii medii de partid de la Timișoara în anii 1948–1973
- Drd. Răzvan Popa (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Obstacole în activitatea căminelor culturale comuniste, 1948–1965. Studiu de caz: Oltenia*
- Dr. Silviu B. Moldovan (Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, București; Centrul de Istorie și Civilizație Europeană, Iași),
Arhiva fostei Securități: provocări și perspective
- Dr. Manuela Marin (Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca), *Între sancțiune oficială și opoziție: lupta pentru drepturile romilor în România comunistă*

SECȚIUNEA IV
ETNOLOGIE
Orele 10⁰⁰–15⁰⁰

Moderatori: Amalia Pavelescu, Ilie Moise

Dr. Ilie Moise, CS I (ICSU Sibiu), *Folclorul și etnografia în slujba Unirii*

Ana Grama, CS (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Emigranți români în America, în anul 1918*

Valerie Deleanu, CS (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Vatră și hotar în folclorul românesc. Studiu de caz – ghicitorile*

Prof. univ. dr. Constantin Drăgulescu (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Plantele în legendele populare românești*

Drd. Karla Roșca (Szente), muzeograf (Școala doctorală a Facultății de Litere – Universitatea din București; Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Teracota Mediaș, tradiție și meșteșug*

Dr. Maria Barna (CJCPCT „Cindrelul – Junii” Sibiu), *Imaginea viței-de-vie în arhitectura și heraldica de pe Valea Târnavelor: reprezentare, codificare și decodificare*

Maria Bozan, CS (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Jucăriile populare japoneze și aprecierea lor estetică*

Lect. univ. dr. Mirel-Vasile Bucur (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Prima „Școală de vară” destinată studenților de la specializarea conservare și restaurare, desfășurată la Sibiu*

Florina Cherciu, muzeograf (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Mehedinți. Podeni. Liantul arhitecturii vernaculare*

Dr. Alexandra Gruian, muzeograf (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Un veac de sat transilvănean. Fotografii în oglindă*

Dr. Ioan-Cosmin Ignat, muzeograf (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Muzeul Țării Secașelor din localitatea Miercurea Sibiului*

Dr. Constantin Ittu, profesor asociat (Universitatea „Lucian Blaga” din

- Sibiu), *Mărginenii Sibiului: între Rusia țaristă și Consiliul Dirigent*
- Vasilica Izdrailă, inginer, expert restaurator textile, Iulia Teodorescu (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Restaurarea unor textile liturgice. Abordări și metode de intervenție*
- Silvia Macrea (CJCPCT „Cindrelul – Junii” Sibiu), *De la ritual și ceremonial la spectacolul folcloric*
- Alina Matei, muzeograf (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Aurelia Dobrilă – dulcele trecut, prin ochii unui om frumos*
- Conf. univ. dr. Amalia Pavelescu (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Nicolae Pauleti prin lentila posterității*
- Lucian Robu, muzeograf (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Cercetări de teren pentru finalizarea tematică a gospodăriei de agricultor din Almaș, Arad, reprezentată în Muzeul Civilizației Populare Tradiționale ASTRA*
- Adrian Scheianu, muzeograf (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Considerații de natură istorică privind nașterea identității naționale cubaneze*
- Dr. Andreea Buzaș, CS III (ICSU Sibiu), *Considerații privind activitatea cultural-științifică a Societății de lectură „Andrei Șaguna” (1868–1948)*

SECȚIUNEA V
ISTORIA CULTURII
Orele 10⁰⁰–14⁰⁰

Moderatori: Gudrun-Liane Ittu, Anda-Lucia Spânu

Dr. Anda-Lucia Spânu, CS III (ICSU Sibiu), *Renașterea italiană și imaginile istorice ale orașelor*

Dr. Maria Ordeanu (Sibiu), *Joris Hoefnagel (1542–1600), ultimul mare ilustrator de manuscrise al Europei*

Drd. Victor Langa (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Influențe stilistice în tablourile votive din România*

Dr. Iulia Mesea, muzeograf (Muzeul Național Brukenthal Sibiu), *Portretul istoric în colecția Muzeului Național Brukenthal. Mitropolitul Andrei Șaguna*

Dr. Gudrun-Liane Ittu (Sibiu), *Otto Fikentscher (1862–1945), un artist din „Colonia Grötzingen”, oaspete al Asociației „Sebastian Hann”*

Dr. Adrian Stoia (Editura Andreiana, Arhiepiscopia Sibiului), *Pe urmele unui monument dispărut: pavilionul ridicat de Siebenbürgischer Karpatenverein în anul 1882 pe Grigoriberg*

Delia Voina, muzeograf (Muzeul Național Brukenthal Sibiu), *Târgul sibian în imagini fotografice din perioada interbelică*

Dr. Valentin Mureșan (Sibiu), *Receptarea în artele plastice*

SECȚIUNEA VI
GERMANISTICĂ
Orele 10⁰⁰–14⁰⁰

Moderatori: Doris Sava, Sigrid Haldenwang

Conf. univ. dr. habil. Doris Sava (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Besser als ihr Ruf: Die Wissenschaftssprache Deutsch und Deutsch in der Wissenschaft / Dincolo de reputație – limba germană în discursul științific*

Lect. univ. dr. Nora Căpățână (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu; ICSU Sibiu), *„Die Ehe ist ein Mi(e)nenfeld“. Walther Gottfried Seidners Ehe-Humoresken / „Căsnicia e un câmp de mine”. Versurile umoristice ale lui Walther Gottfried Seidner pe teme conjugale*

Dr. Sigrid Haldenwang, CS I (ICSU Sibiu), *Zwei Prager Soziolekte „Kucheldeutsch“ und „Kuchelböhmisch“ als Resultat deutsch-tschechischer Sprachkontakte – „Kucheldeutsch“ der unterstädtische Soziolekt von Hermannstadt / Două sociolecte atestate la Praga pe baza contactului lingvistic german-ceh: „Germana de bucătărie” (,Kucheldeutsch‘) și „Boemiana de bucătărie” (,Kuchelböhmisch‘) – Sociolectul „Germana de bucătărie” (,Kucheldeutsch‘) vorbit de pături sociale inferioare ale Orașului de jos din Sibiu*

Drd. Cristina Mihail (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *„Doch diese Zeit haben wir nicht gefunden“: Zeit(lichkeit) in Todesanzeigen / „Timpul nu a mai avut răbdare”. Noțiunea de timp în anunțurile mortuare*

Anne Türk-König (Sibiu), *Josef Haltrichs „Plan zu Vorarbeiten für ein Idiotikon der siebenbürgisch-sächsischen Volkssprache“ / Publicația lui Josef Haltrich „Plan pentru pregătirea elaborării unui Idioticon al limbii săsești transilvănene”*

Comitetul de organizare a sesiunii:

Președinte:

Prof. univ. dr. Rudolf Gräf

Membri:

C.S. III dr. Andreea Buzaș

C.S. I dr. Vasile Ciobanu

C.S. I dr. Sigrid Haldenwang

C.S. I dr. Dan Dumitru Iacob

C.S. III dr. Anda-Lucia Spânu

C.S. II dr. Maria Emilia Țiplic

C.S. Mariana Vlad